

Op gemeentelijk niveau wordt er in het kader van het natuurbehoud vooral verwacht dat een lokaal bestuur zich toespitst op (Leidraad SO Cluster Natuur, Landschap, Bos en Groen):

- natuur als lijnen en linten (verbindingen) in het landschap;
- natuureducatie, voorlichting en vorming;
- het naleven van het Vegetatiewijzigingsbesluit;
- het ondersteunen van terreinbeherende verenigingen in het kader van de realisatie van grote eenheden natuur.

3.3.1.2 Landschap

De bescherming van landschappen en de instandhouding, het herstel en het beheer van de in het Vlaamse gewest gelegen beschermde landschappen, wordt geregeld door het decreet van 16.04.1996 (BS 21.05.1996). Dit decreet werd gewijzigd op 21 december 2001. Dit wijzigingsdecreet bevat een aantal toevoegingen met betrekking tot de bevordering van de algemene landschapszorg voor het hele Vlaamse Gewest. Hierbij wordt een juridische grondslag gegeven aan de 'landschapsatlas' en de 'landschapskenmerkenkaart' als beleidsdocument.

Inzake landschapszorg bestaat de taakstelling van de gemeente erin om het Vlaamse beleid te ondersteunen en een beleid te voeren voor de lokaal waardevolle (kleine) landschappen. Het beleid rond landschap zal ruimtelijk ook worden ondersteunend door het Oost-Vlaams provinciaal ruimtelijk structuurplan (PRS).

Volgens het GRS kan men Oudenaarde in vier landschappelijke eenheden (traditionele landschappen) onderverdelen:

- interfluvium Leie-Schelde;
- Scheldevallei;
- Zwalmstreek;
- Vlaamse Ardennen.

3.3.1.3 Bos en groen

Het Bosdecreet van 13 juni 1990 (B.S. 28/09/1990) heeft tot doel het behoud, de bescherming, de aanleg en het beheer van de bossen te regelen. Het is van toepassing zowel op de openbare bossen als op de privé-bossen. Binnen het Bosdecreet worden o.a. de bosfuncties, het beheer van bossen en de regels voor ontbossing vastgelegd. Het bosdecreet voorziet een delegatie van bevoegdheden naar het gemeentelijke niveau voor wat betreft het beheer en de controle en handhaving van specifiek vermelde bossen. De delegatie gebeurt via een besluit van de Vlaamse regering in uitvoering van voormeld artikel. Dit is tot op heden niet gebeurd.

Onder de noemer groen wordt voornamelijk gedacht aan het versterken van 'groenstructuren' in het bijzonder in de bebouwde omgeving. De aanwezigheid van groene structuren zorgt namelijk voor een aantrekkelijke leefomgeving, voor herkenning en identiteit.

3.3.1.4 Samenwerkingsovereenkomst

De cluster 'natuurlijke entiteiten' van de samenwerkingsovereenkomst omvat natuur, bos, groen en landschap. In deze cluster wordt het accent gelegd op de voorbeeldfunctie en de uitvoering via acties (niveau 1). Niet alleen gebiedsgerichte acties zijn hiervoor van belang maar ook acties gericht op sensibilisatie en vooral op participatie: samen met de inwoners werken aan meer natuur, meer bos, meer groen in de leefomgeving en met aandacht voor de beeldkwaliteit en de cultuurhistorie.

3.3.1.5 Kerntakendebat

Het bestuursakkoord wijst inzake open ruimtebeleid onder andere de volgende taken en bevoegdheden toe aan de gemeente:

- ruimte te voorzien voor de realisatie van bijkomend bos binnen de eigen structuurplannen anderzijds door zelf projecten te realiseren (bvb geboortebos);
- ontwikkelen van lokale initiatieven met betrekking tot natuur- en milieueducatie;
- groenbeheer en –beleid, meer specifiek het beheer van de groene ruimte in de bebouwde en stedelijke omgeving.

Het is van belang dat ook de gemeenten de realisatie van bijkomend bos op de agenda houden. Enerzijds door hiervoor ruimte te voorzien binnen de eigen structuurplannen anderzijds door zelf projecten te realiseren (bvb Steenbergbos).

3.3.2 Waar staan we nu?

3.3.2.1 Ontwerp Gemeentelijk ruimtelijk Structuurplan (GRS, april 2004)

Oudenaarde is volgens het Structuurplan Vlaanderen een structuurondersteunend kleinstedelijk gebied, omringd door een buitengebied dat gekarakteriseerd wordt door rivier- en beekvalleien, de heuvels van de Vlaamse Ardennen, duurzame landbouw en ecologisch verantwoorde bosuitbreiding.

De stad heeft een centrumfunctie voor de omliggende regio op vlak van handel, tewerkstelling, onderwijs, sport en recreatie, cultuur, gezondheidszorg en openbaar vervoer.

Voor de bestuurders stelt zich dan ook de uitdaging om, onder andere via een degelijk ruimtelijk beleid, ervoor te zorgen dat al deze functies harmonieus kunnen samengaan en de stad en omgeving aangenaam blijven om te wonen, te werken, te winkelen en zich te ontspannen.

Tal van externe en interne plannen en studies vormen de basis van het ruimtelijke beleid in de stad: Structuurplan Vlaanderen, Structuurplan Oost-Vlaanderen, Structuurplan Oudenaarde, Scheldevalleiproject, Landinrichtingsproject Leie-Schelde, Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, Strategisch plan Zuid-Oost-Vlaanderen, Verkeersplan Oudenaarde, studie handel in Oudenaarde, Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan (GNOP), studie sport en recreatiezone, mobiliteitsplan, herziening bestaande BPA's, opmaak nieuwe BPA's, gewestplanwijziging,...

In de ontwerpversie van april 2004 wordt als **toekomstvisie op de ruimtelijke ontwikkeling** geopteerd voor het versterken van een reeds goed functionerende en leefbare woon- en werkgemeente omringd door een kwaliteitsvolle open ruimte met duidelijk aanwezige groengebieden. Oudenaarde streeft naar een imago van een dynamisch stedelijk centrum.

De **basisdoelstellingen** zijn:

- versterken van het kleinstedelijk gebied Oudenaarde;
- Oudenaarde ontwikkelen als een kwalitatieve en leefbare woongemeente;
- het behoud en ondersteunen van de leidende economische positie van Oudenaarde in de regio;
- verbeteren van de verkeersleefbaarheid en de bereikbaarheid van Oudenaarde;
- leefbaarheid van de grondgebonden landbouw garanderen;
- uitbouw van een volwaardige natuurlijke structuur;
- uitbouw van een stedelijk toeristisch-recreatief netwerk;
- het verbeteren van de kwaliteit en "leesbaarheid" van het landschap.

BINDENDE BEPALINGEN

Wat de bevoegdheid van de gemeentelijke overheid betreft zal wat de **openruimte structuur** betreft:

- omwille van de landschappelijke gaafheid van de open ruimte in een ruimtelijk uitvoeringsplan een afbakening gebeuren van die gebieden waar géén nieuwe agrarische inplantingen toegelaten zijn (deel van de zandleemstreek ten westen van de N60 tussen Ooike en Mullem, het noordelijk deel van de zandleemstreek ten oosten van de N60, Beke-domein Axelwalle, gebied tussen Welden en Neerwelden, omgeving van Mater met de kouters van Duisbeke, Tissenhove, Klokkeveld en Natendries-Blote, de kouters van Edelare-Volkegem (Kerselarekouter), de kouters van Edelare-Leupegem (Ommeloze Boom) en de omgeving Melden ten zuiden van de Berchemweg met het landbouwgebied van Schaatsputte);
- de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen betreffende de bosuitbreiding Ename-Steenberg-Boembeekvallei en voor de Koppenberg-Onderbos ondersteunen;
- de beheerplannen van het Spei en het gebied van de Vestingen opvolgen en uitvoeren.

Wat de bevoegdheid van de gemeentelijke overheid betreft zal wat de **toeristische, recreatieve structuur** betreft:

- het Ename-project verder uitgewerkt worden met de Vlaamse Landmaatschappij en de provincie Oost-Vlaanderen.

Wat **overleg en communicatie** betreffen, wenst de gemeente het beleidsmatige en inhoudelijke overleg op te volgen wat de afbakening van de VEN-gebieden en de IVON-gebieden, de inrichting van de N60 tot primaire weg, de ontwikkelingsperspectieven van de archeologische site Ename betreft.

3.3.2.2 Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan (GNOP, 1995)

DOELSTELLINGENNOTA

A-gebieden (het bos t' Ename, Koppenberg, Langemeersen, Heurnemeersen) bevatten de waardevolste delen van het grondgebied. Deze delen verdienen de prioritaire aandacht bij de opstelling en bij de realisatie van een doelstellingenkader en een actieplan. Zij bevatten de grootste natuurrijkdom en/of de hoogste kansen om de natuur te ontwikkelen.

B-gebieden (9 gebieden: Meldenmeersen, Scheldemeersen, Drijf, Weldenmeersen, Maarkebeekflank, Riedekensbeek, Spouwaterbeekvallei, Varent-Noenendale, Pinker-Meerhem) omvatten de delen die iets minder prioritair gesteld worden, hoewel ze nog heel wat kansen bieden voor de natuur, die in deze gebieden sterk verweven is met andere functies (landbouw, bewoning). Voor het gemeentelijk niveau verdienen zij evenwel speciale aandacht omdat hier niet enkel kansen liggen voor natuurbescherming, maar tevens voor het vergroten van de huidige waarde. Mits rekening te houden met de andere sociaal-economische noden, ligt voor het stadsbestuur hier een bij uitstek geschikte opdracht (verwerving, bosuitbreiding, beheersovereenkomsten,...)

C-gebieden omvatten hoofdzakelijk agrarische delen waarin de natuur een belangrijke bijfunctie is of kan worden. Het betreffen meestal valleigebieden, waarin waterkwaliteit en beekstructuur kunnen aangepakt worden, samen met de omgevende weidegebieden. KLE's zijn hier historisch altijd in ruime mate aanwezig geweest.

ACTIEPROGRAMMA

Voor elk van de afgebakende GNOP-gebieden (Bos t' Ename, Koppenberg, Langemeersen, Heurnemeersen, Meldenmeersen, Scheldemeersen Ename, Drijf, Weldenmeersen, Maarkebeekflank, Riedekensbeek-Steenberg, Spouwaterbeek, Varent-Noenendale, Pinker Meerhem, Meldense Molenbeek,

recreatiezone Donk, Volkaartsbeek, Marollebeekvallei, Leedsebeek-Rooigembeek, Achterberg Edelare, Bronbeeken Oosse-Hoge Berg, Ossebeek-Zwalmvallei zijn diverse menukaarten met mogelijke acties vooropgesteld die te herleiden zijn tot 4 groepen: inrichting van het landschap, beheer van het landschap, beheer van de waterhuishouding en inrichting van de waterlopen, soortbescherming.

3.3.2.3 Landinrichtingsproject Leie en Schelde

Het landinrichtingsproject Leie en Schelde strekt zich uit van Deinze tot Meilegem en van Lovendegem tot Merelbeke. Verdeeld over een aantal deelprojecten probeert de Vlaamse overheid en de provincie de natuur een handje te helpen door onder meer de aankoop van gebieden en het doorvoeren van inrichtingsmaatregelen.

3.3.2.4 Landinrichtingsplan Heurne

De VLM heeft een voorstel tot inrichtingsplan Heurne uitgewerkt. Natuurbehoud en –ontwikkeling vormen het uitgangspunt van dit plan. Om deze doelstelling te realiseren voorziet het inrichtingsconcept in maatregelen van vernatting (waterpeilverhoging van een 40-tal cm), de uitbouw van een samenhangende structuur voor natuur met verankering van de natuurwaarden en hun abiotische condities, verbeteren van de ecologische verbindingen en het voeren van een agrarisch natuurbeheer, versterken van de landschappelijke karakteristieken van de Scheldevallei door maatregelen van landschapontwikkeling (bijkomende KLE's, aanpassingen aan grachtenstelsel, groenschermen rond storende bebouwing), inpassing van het recreatief medegebruik met het accent op een valorisatie van het jaagpad voor natuureducatie, de realisatie van een natuureducatieve verbindingsas en het ontwikkelen van hengelrecreatie (inrichting van bepaalde zones als viswater).

3.3.2.5 Landinrichtingsplan Neerwelden

Het plangebied ligt langs de rechteroever van de Schelde, op het grondgebied van de Stad Oudenaarde en de gemeente Zwalm. Het is gelegen in het zuidoosten van het landinrichtingsproject Leie en Schelde. Het is gelegen in de Scheldevallei en sluit het mondingsgebied van de Zwalmbeek in.

Er komen twee oude meanders voor: het Blarewater, dat werd afgesneden van de Schelde tussen 1880 en 1890, en een fossiele meander van vroeg-Laatglaciale ouderdom. Deze meander is qua ontstaan en evolutie afwijkend van de talrijke bekende laatglaciale meanders elders in Vlaanderen en vormt zo een uniek gegeven.

De huidige natuurwaarden zijn in het plangebied relatief beperkt. Ze zijn vooral terug te vinden in en rond de oude Scheldemeander het Blarewater, ter hoogte van de Zwalmmonding en in de fossiele laatglaciale meander.

Het inrichtingsplan Neerwelden streeft naar een verbeterde inrichting op het vlak van ecologie, landschap en zachte recreatie. Het omvat maatregelen voor de uitbouw van een ecologische verbindingsstructuur, een zacht-recreatieve verbindingsstructuur, landschapsherstel en infrastructuurwerken. Bepalend bij deze inrichting is het onderscheid tussen de open field landbouwgebieden en de valleigebieden waartussen de waterlopen de verbinding vormen.

De geplande maatregelen bestaan onder meer uit het versterken van de natuurwaarden in de mondingszone van de Zwalm, de fossiele Scheldemeander, aan het Blarewater en langs de Zwalmrivier. Het versterken van het compartimentenlandschap door het aanplanten van lijnvormige landschapselementen, mede-inrichting voor zachte recreatie, optimalisatie van de recreatieve ontsluiting en de verkeersveiligheid en het saneren van een aantal diffuse lozingspunten van afvalwater.

De geplande werken zullen uitgevoerd en/of gefinancierd worden door AMINAL afdeling Bos en Groen, AMINAL afdeling Water, AMINAL afdeling Natuur, de afdeling Bovenschelde van het ministerie van de Vlaamse gemeenschap, de Vlaamse Landmaatschappij, het gemeentebestuur Zwalm en het stadsbestuur Oudenaarde.

De werken starten ten vroegste eind 2004 of begin 2005.

3.3.2.6 Landinrichtingsplan Ename

Het plangebied van het inrichtingsplan Ename heeft een oppervlakte van 158 ha en ligt aan de rechteroever van de Schelde op het grondgebied van Oudenaarde. Het vormt het zuidelijkste gebied van het landinrichtingsproject Leie en Schelde en situeert zich ten zuiden van de Rijtmeersen en ten westen van het bos t' Ename. De oost-west lopende spoorlijn Oudenaarde-Brussel verdeelt het plangebied in een noordelijke en zuidelijke zone.

Het landschapsbeeld in de noordelijke zone wordt vooral gekenmerkt door waterpartijen met afgesneden en gedeeltelijk gedempte Scheldemeander van Nederename, struwelen, ruigten, riet- en graslanden, knotwilgen- en populierenrijen.

In de zuidelijke deelzone zijn momenteel de werken bezig voor de bouw van een bijkomende stuw op de Schelde.

Tussen de noordelijke en zuidelijke Scheldemeersen situeert zich de archeologische site van Ename.

Omwille van al deze gebiedskwaliteiten en de potenties beoogt het inrichtingsplan van Ename de realisatie van maatregelen voor: het herstellen en verbeteren van de ecologische samenhang in de Scheldevallei, de opwaardering van de landschappelijke kwaliteiten, de ontwikkeling van mogelijkheden voor recreatief medegebruik en de verdere uitbouw van de archeologische site. In de Scheldevallei bestaan de geplande maatregelen onder meer uit grondverwerkingen, beplantingen, het herstellen van de historische waterpartijen, opheffen van barrières voor organismen thv de Riedekensbeek, de verbetering van de fiets-, wandel- en hengelmogelijkheden en de herinrichting van de omgeving van Nederename. Kaderend in de verdere uitbouw van de archeologische site van Ename, met onder meer de realisatie van een erfgoedcentrum door de provincie, beoogt het inrichtingsplan bijkomend onder andere de evocatie van de burcht, de realisatie van zitstroken, de bouw van een domeinmuur, de aanleg van een fiets- en wandeldreef, het inrichten van de toegang tot de site en het aanbrengen van bijkomende informatieve en educatieve voorzieningen.

De geplande werken zullen worden uitgevoerd en/of meegefinancierd door de afdeling Bovenschelde van het ministerie van de Vlaamse gemeenschap, de Vlaamse Landmaatschappij, het provinciebestuur Oost-Vlaanderen en het stadsbestuur van Oudenaarde.

Gezien de veelheid aan werken en de noodzakelijke onderlinge afstemming is de uitvoeringperiode van het project voorzien van 2003 tot 2007.

3.3.2.7 Natuurinrichtingsplan Bos t' Ename

Dit plan wordt opgesteld door de VLM. De opdrachtgever is Afdeling Natuur.

3.3.2.8 Beheersplan natuureducatief gebied 't Spei

Een beheersplan voor dit gebied is opgemaakt door de Milieudienst. Er is een opsplitsing in verschillende deelzones en beheervormen die tot 2010 zijn vastgelegd: strikt maaibeheer, hooilandbeheer,

hagenbeheer, ruigtekruidenbeheer, hakhoutbeheer, knotbomenbeheer, fruitbomenbeheer, waterlopenbeheer (ruimen), poelenbeheer (heruitdiepen)

3.3.2.9 Subsidies

Er zijn momenteel subsidies voor de aanplant en het onderhoud van punt- en lijnvormige landschapselementen en het aanbrengen van groendaken.

3.3.3 Waar willen we naar toe?

3.3.3.1 Toekomstvisie

De gemeente wil een gebiedsgericht en geïntegreerd natuur-, bos-, groen- en landschapsbeleid voeren, in de eerste plaats gericht op de natuurverbindingsgebieden, de ecologische infrastructuur van **bovenlokaal** belang en de gemeentelijke eigendommen.

Zij wil werk maken van het behoud en de ontwikkeling van natuur en bos en een toename van de biodiversiteit realiseren. Waardevolle landschappen moeten behouden worden. Gave landschapsrelicten en historische bakens dienen maximaal te worden bewaard. Op de gemeentelijke eigendommen zal de gemeente haar voorbeeldrol waarmaken via een meer natuurgericht groenbeheer en een optimale verweving van natuur, cultuur en recreatie nastreven.

Voor bos en bosuitbreiding zal de gemeente in de eerste plaats het Vlaamse beleid terzake ondersteunen (project Steenbergbos).

Om bovenstaande doelstellingen te realiseren, zullen de beschikbare instrumenten nog meer gebiedsgericht worden ingezet. Ook de integratie en samenwerking met aanverwante beleidsdomeinen zoals water, landbouw en ruimtelijke ordening is van cruciaal belang om de natuurverbindingsgebieden in al hun aspecten te ontwikkelen.

3.3.3.2 Doelstellingen

- Streven naar "win-win" situatie voor landbouw en natuur/landschap
- Verweving tussen natuur, cultuur en recreatie
- Verbetering van de landschappelijke kwaliteit voor landschapsbehoud en landschapsopbouw

3.3.3.3 Doorlopende projecten

- actieve deelname aan gebiedsgerichte natuur-, bos- en landschapsprojecten.
- informeren en sensibiliseren van de bevolking onder meer via natuureducatieve projecten en programma's (bv b 't Spei)

3.3.3.4 Bijzondere aandachtspunten

BESCHERMING NATUURWAARDEN

De aanwezige natuurwaarden maximaal beschermen en versterken bij infrastructuur- en inrichtingswerken aan o.m. waterlopen en infrastructuurgroen.

SOORTENBESCHERMING

In Oudenaarde komen er planten en dieren voor die gebonden zijn aan landschappelijke eenheden als de Scheldevallei of de Vlaamse Ardennen en in de rest van Vlaanderen veel minder voorkomen. Heel wat soorten zijn ook sterk afhankelijk van migratiemogelijkheden via natuurverbindingen. Om te vermijden dat deze soorten (zoals vuursalamander, eikelmuis, vleermuizen, weidevogels, geelgors en beekprik) zouden verdwijnen of verder afnemen, worden soortgerichte acties uitgewerkt, toegespitst op de natuurverbindingsgebieden. In de Habitatrictlijngebieden (bv. Steenberg) krijgen bepaalde soorten bijzondere aandacht.

Daarnaast kan via het aanwenden en evalueren van aangepaste beheertechnieken ook de biodiversiteit bewerkstelligd worden.

REALISATIE STADSBOS

Sinds enkele jaren realiseert de stad op de Steenberg te Volkegem een bos. In kader van een geboortebos zal de resterende 30% van het aanplantingsplan worden gerealiseerd tegen het einde van de planperiode.

3.3.3.5 *Projectfiches (cf. bijlage 1)*

Voor de huidige planperiode worden 11 projecten uitgewerkt die een actief beleid op het vlak van natuurlijke entiteiten gedurende de komende jaren extra moeten illustreren.

NATUUR

- Project 27: beheer, aanplant en subsidiëring van kleine landschapselementen
- Project 28: ondersteunen van bebossingsinitiatieven
- Project 29: opstellen en implementeren van ontwikkelings- en beheerplannen voor natuurrijke stadseigendommen
- Project 30: ontwikkeling en beheer Meerspoort Noord
- Project 31: opvolging Land- en natuurinrichtingsprojecten (VLM)
- Project 32: duurzaam beheer van wegbermen
- Project 33: nemen van soortenbeschermende maatregelen (Slechtvalk, Boeren- en Huiszwaluw, Ijsvogel, vleermuizen, Moeraskartelblad, amfibieën)
- Project 34: uitbouw van natuur- en milieueducatieve werking rond het gebied 't Spei

BOS EN GROEN

- Project 35: opvolging van de te realiseren compensatiebebossing in Reytmeersen
- Project 36: opstellen totaal inrichtings- en beheerplan voor De Vestingen
- Project 37: Subsidiëring van de aanleg van groendaken

3.4 HINDER

3.4.1 Algemene situering en beleidskader

Het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en de titels 1 en 2 van het VLAREM, in het bijzonder de milieuvergunning, is het instrument bij uitstek in de brongerichte aanpak van de diverse vormen van milieuhinder afkomstig van hinderlijke inrichtingen.

Studies, uitgevoerd in het kader van het "Strategisch Plan Ruimtelijke Economie" (SPRE), tonen aan dat bijna 80% van alle Vlaamse bedrijfsvestigingen in woongebied gelegen zijn. Deze bedrijfsvestigingen vertegenwoordigen 61% van de werkgelegenheid en 45% van de toegevoegde waarde. Het SPRE geeft duidelijk aan dat het ruimtelijk afzonderen van alle bedrijven géén wenselijke, noch een haalbare kaart is. Daarom dient een haalbare verweving tussen economische activiteiten en ander ruimtegebruik ook vanuit het milieubeleid zo goed als mogelijk ondersteund te worden.

De meest directe hinder waarmee de bevolking geconfronteerd wordt zijn geurhinder, roethinder, geluidshinder, lichthinder en visuele hinder, afvalstoffen en zwerfvuil.

3.4.1.1 Geluidshinder

Voortgaand op het aantal klachten uit de statistieken zou geluidshinder één van de belangrijkste milieuproblemen van deze tijd zijn en vormt hij dikwijls een lokaal probleem. De gemeente is dus goed geplaatst om deze vorm van milieuvervuiling terug te dringen en te voorkomen. Na geluidshinder van verkeer, zijn industrielawaai, luidruchtige recreatie en burenlawaai de belangrijkste bronnen van geluidshinder. Wat door haast iedereen als hinderlijk ervaren wordt, is lawaai met een wisselende geluidssterkte en ev. sterke pieken (bv. een zaagmachine of een kettingzaag). Zonder bescherming kunnen deze geluiden leiden tot een beschadiging van het gehoor. Ook een regelmatig terugkerend sterk geluid (treinen, vliegtuigen) kan zeer storend werken, vooral als er weinig achtergrondgeluid is zoals 's nachts.

Onder geluidshinder valt ook de hinder van laag frequent geluid (Lfg). Dit is geluid met een frequentie van ongeveer 20 à 200 Hz. Hinder door Lfg treedt vaker op bij mensen van middelbare leeftijd, vooral bij vrouwen. Bij het ouder worden krijgt het oor namelijk een andere gevoeligheid voor geluidsfrequenties, waaronder een verhoogde gevoeligheid voor Lfg. Lfg wordt vaak omschreven als een zware bromtoon of een dieseland geluid en kan worden ervaren als een druk op de oren, het hoofd en de borst. Externe bronnen van Lfg kunnen oa. zijn ventilatoren, pompen, airco, vrachtverkeer, ...

Lawaai kan een direct effect hebben op onze gezondheid door een aantasting van ons gehoor. Zeer hoge geluidsbelasting gedurende een lange periode kan immers onomkeerbare schade aanrichten waardoor men minder goed gaat horen. Ook slaapstoornissen of communicatieproblemen kunnen zeer herkenbare problemen betekenen.

Meestal zijn de effecten van lawaai echter minder drastisch: men ervaart de hinder als vervelend maar heeft daarom nog niet onmiddellijk voelbare gezondheidsklachten. Toch kan geluid ook een invloed hebben op ons algemeen welzijn, zelfs zonder dat men er subjectief last van heeft. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie zijn er vanaf bepaalde kritische gezondheidsgrenswaarden steeds negatieve gezondheidseffecten. Dit komt omdat het lawaai inwerkt op ons autonoom zenuwstelsel. Alle beschreven schadelijke hart- en vaatziekten staan onder controle van dit autonoom zenuwstelsel. Daarnaast kunnen ook nog heel wat andere secundaire gezondheidseffecten, zoals stress, moeheid, zenuwachtigheid, prikkelbaarheid, hoofdpijn, ... (mede) veroorzaakt zijn door de geluidsoverlast die we ondervinden.

De gezondheidseffecten van Lfg zijn gelijkaardig aan de hierboven beschreven effecten. Karakteristiek voor Lfg is dat het vaak persoonsgebonden is waardoor er maar één persoon last van heeft. Dit terwijl de omgeving geen hinder ondervindt, met als gevolg dat de gehinderde vaak op weinig begrip kan rekenen. Bijkomend is er bij Lfg geen gewenning van het geluid. Het zal nooit als een achtergrondgeluid worden ervaren.

Op lokaal vlak zijn de LOGO's (LOkaal GezondheidsOverleg) actief om aandacht te schenken aan de relatie tussen milieu en gezondheid. Het is een 'samenwerkingsverband voor gezondheidsoverleg en -organisatie' dat zich op een bovenlokaal niveau (regio's van 250.000 tot 300.000 inwoners) situeert, en instaat voor de coördinatie en ondersteuning van het lokale gezondheidsoverleg. Het accent komt vooral te liggen op lokaal gerichte acties, netwerkvorming en het op elkaar afstemmen van organisaties. Niet alleen de gezondheidssector, maar ook de lokale besturen, de OCMW's, de welzijnssector, de sociaal-culturele en de onderwijssector worden hierin betrokken. Verder staat een LOGO ook in voor de lokale informatieverzameling, mits sturing vanuit de Vlaamse overheid. Bij deze LOGO's werken sinds kort milieugezondheidskundigen (MMK's), waarbij men terecht kan voor vragen rond Milieu en Gezondheid.

Het Vlaamse Gewest gebruikt als basis voor de afbakening van potentiële stiltegebieden een onderzoek van de RUG van 1994. Hierin werden op basis van beperkte gegevens een aantal potentiële stiltegebieden aangeduid. Een potentieel stiltegebied is (gedeeltelijk) gelegen op het grondgebied van de gemeente Oudenaarde.

3.4.1.2 Geurhinder

Geurhinder is vooral een lokaal probleem. Afhankelijk van de bron doet hij zich voor in de onmiddellijke omgeving tot op enkele kilometers. Geurhinder kan zowel tot een negatieve beleving (een stank op zich is niet aangenaam) als tot negatieve gezondheidseffecten leiden. De blootstelling aan schadelijke geuren kan directe gezondheidsklachten geven wanneer giftige stoffen worden ingeademd. Van belang is hierbij vooral de dosis van de stoffen die worden ingeademd (concentraties en duur van blootstelling).

Geurwaarneming treedt meestal al op bij lage concentraties en de waarneming duurt meestal maar een korte tijd. Daarom hebben geuren in de eerste plaats een belangrijke signaalfunctie (zoals: opgelet, er is mogelijk gevaar!). Er is echter nog geen verband aangetoond tussen de afkeer voor een bepaalde geur en de mate waarin de geurbron slecht is voor de gezondheid. De sterkte van de geur is immers niet afhankelijk van de giftigheid en de concentratie van de stoffen in de ingeademde lucht.

Bovendien kan de gevarengrens ook door de tijd beïnvloed worden. Sommige geuren kunnen hinderen bij langdurige waarneming van een relatief lage concentratie (bvb brandstoffen). Andere stoffen houden zelfs risico's in als men ze kortstondig heel fel opsnuift (bvb ammoniak).

Geurhinder geeft meestal aanleiding tot indirecte gezondheidsklachten, in eerste instantie psychisch-mentaal. Soms kunnen daaruit dan lichamelijke gezondheidsklachten voortvloeien (lichamelijke klachten zoals irritatie van neus, keel en ogen etc kunnen GELIJKTIJDIG optreden met de eerste geurwaarneming en zijn niet per definitie een gevolg). Sommige mensen zullen onbewust ook hun neus trainen waardoor ze nog gevoeliger worden aan een specifieke geurhinder. De wetenschappelijke literatuur legt verbanden tussen het optreden van ernstige geurhinder en symptomen als verstoring van de slaap, ademhalingsproblemen, duizeligheid, hoofdpijn, oog-, keel- en neusirritatie, allergische reacties, stress, maagklachten, misselijkheid, braakneigingen, walging en verlies van eetlust,

De hinderlijke effecten van rook, roet, stof broeikasgassen zijn slechts de symptomen van het topje van de ijsberg. Deze vormen van milieuverstoringen in de atmosfeer liggen aan de basis van de klimaatsverandering door het broeikas effect, verzuring, fotochemische luchtverontreiniging, de verdunning van de ozonlaag en allergieën bij de mens.

3.4.1.3 Lichthinder

Een direct gezondheidsgevaar van licht is onder andere verblinding, wat kan leiden tot ongevallen. Door sommige hevige lichtbronnen kan ook het gezichtsvermogen al dan niet tijdelijk aangetast geraken. Overmatig licht tijdens de nacht kan je dag- en nachtritme overhoop halen, wat zich bijvoorbeeld vertaalt in slaapstoornissen. Wat op zich aanleiding kan geven tot depressies en diverse lichamelijke kwaaltjes gaande van concentratiestoornissen, migraine en eventueel last van hart- en bloedvaten.

En het klinkt misschien paradoxaal, maar teveel licht kan ook leiden tot meer onveiligheid. Zo is al bewezen dat er 's nachts minder ongevallen gebeuren op een niet verlichte autosnelweg dan op een snelweg die baadt in het licht. De "donkere" autosnelweg nodigt immers uit tot een voorzichtiger en meer attent rijgedrag, waarbij men ook de snelheid zal matigen.

Momenteel wijzen studies ook op een mogelijke relatie tussen lichthinder en kanker, lichthinder en bijziendheid.

Door teveel licht worden een aantal hormonaal gereguleerde mechanismen verstoord, waardoor de kans op tumors groter wordt. Een studie uit 1994 gaf zelfs aan dat lichtvervuiling mogelijk één van de co-factoren is die borstkanker bevorderen. In een ander onderzoek van 2001 bleek dat vrouwen die in nachtdiensten werken 1,5 maal zo veel kans hebben op het krijgen van borstkanker dan vrouwen met een dagbaan. De precieze oorzaak hiervan is nog onvoldoende bekend; maar lichthinder is een van de te onderzoeken pistes.

Een onderzoek uitgevoerd in mei 1999 door het departement oftalmologie (oogkunde) van de universiteit in Pennsylvania, USA, heeft het over de gevolgen van nachtluchtjes voor jonge kinderen. Als er 's nachts een lampje brandt tijdens de twee eerste levensjaren van het kind bestaat er mogelijk een verhoogde kans op bijziendheid. Een artikel over het onderzoek, gepubliceerd in het prestigieuze wetenschappelijke tijdschrift Nature, raadde aan om preventief geen nachtluchtjes meer te gebruiken. Voor een definitieve uitspraak is verder onderzoek wel een noodzaak. (bron: www.lichthinder.be ; www.lichtplatform.nl en www.uni-koeln.de/symposium2002)

3.4.2 Waar staan we nu?

In Oudenaarde is reeds jaren het systeem van meldingsfiches. Burgers kunnen abnormale toestanden of klachten via deze manier melden; evenzeer kan dat telefonisch.

De gemeente heeft een aantal politiereglementen om hinder tegen te gaan. Een stedenbouwkundige verordening op reclameborden verbiedt wildplakken en sluikestorten worden verboden.

Om milieu en natuurklachten kordaat te behandelen is er in Oudenaarde een samenwerking met de lokale politie die ook de milieu- en natuurklachten registreert. Door te peilen naar de aard van de klachten werd nagegaan waar de problemen liggen ten einde het beleid hierop aan te passen. De klachten worden via de politie geregistreerd. Volgende categorieën worden ondermeer onderscheiden:

- Geurhinder;
- Geluidshinder en Luchtverontreiniging;
- Afval storten en verbranden;
- Vervuiling van oppervlakte- en grondwater;
- Bodemverontreiniging;
- Klachten inzake groenvoorziening, plantenafstand bomen;
- Bedrijven;
- Wildgroei en ongedierte op privé-terrein;

- Loslopende dieren;
- Andere.
- ...

3.4.3 Waar willen we naar toe?

3.4.3.1 Toekomstvisie

De gemeente Oudenaarde streeft naar een minimum aan gehinderden. De gemeente wil deze doelstelling bereiken door zich in de eerste plaats in te zetten op preventief beleid, ten tweede op een gebiedsgerichte aanpak en ten derde door bestaande problemen op te lossen.

3.4.3.2 Doelstellingen

Aandacht gaat in eerste instantie uit naar **een preventief beleid**. Enerzijds door aandacht te besteden aan mogelijke geur-, geluids- en lichthinder van bedrijven o.a. door stimulering en overleg, anderzijds door sensibilisatie van de burgers.

Ten tweede gaat de aandacht uit naar **een gebiedsgerichte aanpak** van de hinderproblematiek. Op de industrieterreinen worden hinderproblemen gebiedsgericht aangepakt o.a. door overleg en stimulering van bedrijven. Om deze ambities optimaal waar te maken wordt verder gestreefd naar integratie en samenwerking tussen alle betrokken (interne en externe) diensten en het onderling afstemmen van de beschikbare instrumenten.

Ten derde gaat de aandacht uit naar **de klachtenbehandeling**.

3.4.3.3 Doorlopende projecten

- het goede voorbeeld geven (vervoersbeheer, energie-audits en boekhouding, principes duurzaam bouwen, gebruik solventarme verven)
- aandacht voor geur, geluids- en lichthinder bij de milieuvergunningverlening
- ondersteuning sensibilisatiecampagnes van de Vlaamse overheid en meer gestructureerde aanpak

3.4.3.4 Nieuwe aandachtspunten

Voor gemeentelijke wegen primeert het leefbaarheidsaspect op de verkeersfunctie en van hieruit kunnen randvoorwaarden opgesteld worden omtrent inrichting en materiaal. Aandacht gaat nu uit naar het creëren van een rustiger wegbeeld, snelheidsremmers, ...

3.4.3.5 Projectfiches (bijlage 1)

Voor de huidige planperiode worden 2 projecten uitgewerkt die een actief beleid op het vlak van hinder gedurende de komende jaren extra moeten illustreren.

- Project 38: verminderen van illegale afvalverwijdering
- Project 39: voorkomen en beperken van geur/licht/geluidshinder

3.5 MOBILITEIT

3.5.1 Algemene situering en beleidskader

Hoewel het zwaartepunt van het mobiliteitsbeleid bij de federale en gewestelijke overheid ligt, kan de gemeente toch een aantal belangrijke accenten leggen om de negatieve effecten van de groeiende (auto)mobiliteit te helpen beheersen, en anderzijds zachtere mobiliteitsvormen te ondersteunen.

In oktober 2003 werd het Mobiliteitsplan Vlaanderen door de Vlaamse regering goedgekeurd. Een van de vijf doelstellingen, die beschreven worden in dit mobiliteitsplan, is het terugdringen van de schade aan milieu en natuur, zelfs al neemt de mobiliteit verder toe.

3.5.1.1 Mobiliteitsconvenant

Als belangrijkste beleidskader van de cluster mobiliteit wordt de **mobilitieitsconvenant** vermeld. Het is een overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest – bij delegatiebesluit de minister bevoegd voor Mobiliteit, de Vlaamse Vervoersmaatschappij De Lijn en de gemeenten en eventuele derden (scholen, bedrijven, provincies, ...). Een mobiliteitsconvenant bevat een moederconvenant, waarin algemene doelstellingen en uitgangspunten worden geformuleerd en waarmee de gemeenten zich verbinden binnen maximaal twee jaar een mobiliteitsplan op te stellen. Naast de moederconvenant kunnen, naargelang van de behoeften, bijaktes worden ondertekend. Deze bijaktes kunnen betrekking hebben op o.a. fietspaden, doortochten, geluidswerende maatregelen, ...

3.5.1.2 Samenwerkingsovereenkomst

Volgens de bepalingen van de samenwerkingsovereenkomst moet de gemeente een jaarlijkse milieuevaluatie uitvoeren van het mobiliteitsbeleid. In het milieujaarprogramma moet de gemeente de milieuaspecten van het mobiliteitsplan rapporteren en de samenwerking tussen de milieudienst en de mobiliteitsdienst toelichten.

De cluster mobiliteit heeft binnen de samenwerkingsovereenkomst als voornaamste doelstelling de samenwerking tussen de milieuambtenaar en de mobiliteitsambtenaar te bevorderen en vanuit de milieudienst een insteek te geven voor de invulling van de milieuaspecten in het mobiliteitsbeleid van de gemeente. Deze insteek wordt gegeven door het mobiliteitsbeleid te toetsen op milieuvlak en door concrete acties voor te stellen die de milieudruk als gevolg van verkeer en vervoer kunnen verminderen.

De gemeente Oudenaarde verbindt er zich toe om een beleid te voeren dat erop gericht is de integratie te bevorderen van milieubeleid, mobiliteitsbeleid en ruimtelijke ordeningsbeleid. Op die manier tracht de gemeente bij de dragen tot een vermindering van de druk op het leefmilieu, afkomstig van de sector verkeer en vervoer. Met de druk op het leefmilieu wordt bedoeld luchtverontreiniging, waterverontreiniging, effecten op de natuurlijke entiteiten en allerlei vormen van hinder (geluid, licht, geur). Ook met betrekking tot interne milieuzorg zal rekening gehouden worden met het milieuaspect m.b.t. de aankoop en het gebruik van vervoermiddelen.

3.5.1.3 Mobiliteit in kerntakendebat

Het bestuursakkoord wijst inzake mobiliteit onder andere de volgende taken en bevoegdheden toe aan de gemeente:

- bepalen van lokaal mobiliteitsplan bij middel van het opmaken van een decretaal geregeld lokaal mobiliteitsplan;

- uitwerken van acties binnen het kader van de gemeentelijke mobiliteitsconvenant
- uitvoeren van lokale educatieve acties (bv. fietsvaardigheidsroutes, lokale verkeerseducatieve routes,...
- lokaal communicatiebeleid verkeersveiligheid;
- aanleveren van beleidsinformatie aan Vlaamse Gewest en gebruik van de informatie van het Vlaamse Gewest;
- de optimalisatie van het verkeer (verkeersmanagement, verkeerslichten, verkeerssignalisatie, beperken van vervoer zonder beperken van de mobiliteit, prijsbeleid).

3.5.1.4 Relatie met het GRS

Zie hoger.

3.5.1.5 Vergunning van handelsvestigingen

Op 1 maart 2005 werd de wetgeving betreffende de vergunning van handelsvestigingen van kracht. Deze wet legt op de schouder van de gemeenten een grotere verantwoordelijkheid met betrekking tot het correct beoordelen van vergunningsaanvragen. Zo dient bijvoorbeeld binnen het criterium ruimtelijke ligging, de impact op de duurzame mobiliteit beoordeeld te worden.

3.5.2 Waar staan we nu?

3.5.2.1 Mobiliteitsplan

De gemeente Oudenaarde bouwt met het mobiliteitsplan, met tijdshorizon 2010, op een duurzame wijze verder aan het verkeersbeleid zoals aangezet in het Verkeerscirculatie- en Verkeerveiligheidsplan van 27 mei 1991, goedgekeurd bij gemeenteraadsbeslissing dd. 27.05.1991. Dit beleidsplan werd definitief conform verklaard door de PAC van 17 juni 2002.

De inhoud van het "duurzaam" mobiliteitsscenario bevat volgende aandachtspunten:

- De N60 wordt heringericht als primaire weg waarbij 6 schakelpunten worden behouden: thv de Graaf van Landaststraat (aansluiting op de stedelijke verdeelweg), thv de Bruwaan – Ring II (ontsluiting regionaal bedrijventerrein), ter hoogte van de Deinzestraat (ivf bereikbaarheid stationsomgeving), thv de Minderbroederstraat (ontsluiting stadscentrum, nieuw regionaal bedrijventerrein Coupure en recreatiedomein), thv de N8 in Leupegem en thv de weg naar Schorisse (ontsluiting Maarkedal (conform het mobiliteitsplan van Maarkedal). De stad en AWW zijn het eens over de herinrichting van de N60, mits de kruispunten aan de Graaf van Landaststraat en de N8 heringericht worden (met veilige oversteekmogelijkheden voor de zwakke weggebruiker).
- Het doorgaande verkeer moet geweerd worden uit het centrum van de stad, onder andere door verkeerscirculatieve maatregelen. Cruciaal hierbij is de aanleg van de verbinding Meerspoortplein-Ham-ophaalbrug.
- Het huidige parkeerbeleid wordt voortgezet.
- Watergebonden bedrijvigheid langs de Schelde wordt uitgebouwd.
- Wat het fietsverkeer betreft zal de verdere uitbouw van een samenhangend, continu en comfortabel fietsnetwerk het fietsgebruik kunnen stimuleren. Hierbij kunnen op belangrijke locaties veilige fietsstallingen worden voorzien.
- Belangrijke voetgangersassen moeten uitgebreid worden tot buiten het centrum. De voetgangersverbinding tussen het Station en de Markt wordt verbeterd. De dorpskernen worden heringericht op maat van de voetganger.

Oudenaarde heeft uitstekende mogelijkheden wat het treinvervoer betreft. Oudenaarde is gelegen op het knooppunt van de lijn Gent-Ronse en de lijn Brussel-Kortrijk.

De ondersteunende en flankerende maatregelen worden onderverdeeld in 6 categorieën:

- Vervoersmanagement met bedrijven, diensten, scholen;
- Tarifiering openbaar vervoer, parkeren;
- Algemene sensibilisatie bij middel van campagnes;
- Specifieke marketing, informatie en promotie naar doelgroepen;
- Handhaving van nieuwe snelheidsregimes, parkeerregimes;
- Beleidsondersteuning.

3.5.2.2 Ontwerp Gemeentelijk ruimtelijk Structuurplan (GRS, april 2004)

Wat de bevoegdheid van de gemeentelijke overheid betreft, zal wat de **ruimtelijk economische structuur** betreft:

- de kwalitatieve versterking van het winkelapparaat voortgezet worden door een systematische herinrichting van de centrumstraten en –pleinen op maat van voetganger en fietser, een aangepast parkeerbeleid en verkeerscirculatie en ondersteunende stedenbouwkundige maatregelen.

Wat de bevoegdheid van de gemeentelijke overheid betreft, zal wat de **verkeers- en vervoerstructuur** betreft:

- de omgeving van het station worden uitgebouwd als een openbaar vervoersknooppunt. Dit betekent een opwaardering van het bestaande spoorweg- en busvervoer, afstemming tussen bus- en treinen, een aantrekkelijke wandelverbinding met het centrum. Ook het station Eine wordt opnieuw heringericht op maat van de zwakke weggebruiker (verbinding parking-perrons).
- de fietsstructuur verder worden uitgewerkt in een globaal fietspadenplan waarbij nieuwe fietsdoorsteken worden voorzien ter hoogte van de Lange Aststraat (Huisse), Serpentstraat, Verenigde Natiënlaan op de N60 en op de Lotharingenbrug richting Galgestraat.
- enkele doortochten (Nestor de Tièrestraat te Eine, N46 te Ename en Nederename, N8 te Melden en Leupegem, N441 te Nederename en Eine) in functie van de verkeersleefbaarheid en –veiligheid worden heringericht.

3.5.3 Waar willen we naar toe?

3.5.3.1 Toekomstvisie

De gemeente wil op het vlak van milieu en mobiliteit werken aan een betere verkeersleefbaarheid langs de wegen en de schade van het verkeer aan mens, milieu en natuur terugdringen. De gemeente maakt werk van een geïntegreerd beleid (mobiliteit, natuur en milieu). Als geselecteerd kleinstedelijk gebied wenst Oudenaarde een stedelijk gebiedsbeleid te voeren, niet alleen in de historische kern maar ook in de verstedelijkte deelgemeenten Bevere, Eine, Ename, Nederename en Leupegem. Een aantal projecten dat de volgende jaren zullen uitgevoerd worden en van belang zijn voor mobiliteit zijn: het stedelijk strategisch project "De Meerspoort", toekomstige industriegebieden en ambachtelijke zones op basis van het gewestplan, wedstrijd Ename-site,...

3.5.3.2 Doelstellingen

- functionele uitbouw fietsstallingen in overleg met fietsersbond en Gezinsraad
- ondersteuning van gerichte informatie- en sensibilisatiecampagnes

- invoering van zone 30 aan alle scholen vóór 1/9/2005

3.5.3.3 Doorlopende acties

VOORBEELDFUNCTIE

- duurzame bereikbaarheid van de gemeentelijke infrastructuur verder uitwerken
- participatie in het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk
- aandacht voor gemeentelijk milieuvriendelijk voertuigenpark
- als beheerder van haar eigen wegen en bij de opmaak van streefbeelden voor gemeentelijke wegen kan de gemeente hinderbeperkende maatregelen nemen door bij de (her)aanleg van een weg bijzondere aandacht te besteden aan de inrichting van bijvoorbeeld verkeersremmende ingrepen, het gebruik van geluidsarme wegbedekking, weren van doorgaand vrachtverkeer...
- infiltratie en lokale berging van hemelwater optimaliseren bij aanleg en herstel van infrastructuur (uitvoering van een watertoets)
- aandacht voor natuurvriendelijke wegverharding en andere begeleidende maatregelen met betrekking tot de ecologische en landschappelijke inpassing in VEN-gebieden en natuurverbingsgebieden bij de aanleg van fietspaden en gemeentelijke wegen
- bij aanleg van nieuwe infrastructuur geen relictzones of landschapsankerplaatsen doorsnijden

BEDRIJVEN

- stimuleren van de opmaak van bedrijfsvervoersplannen
- aandacht voor milieu bij de opmaak van bedrijfsvervoerplannen
- bij de beoordeling van milieuvergunningaanvragen nagaan of de exploitant voldoende de mogelijkheden benut voor aanvoer/afvoer via schip, trein of pijpleiding, in het bijzonder langs de Schelde en in de multimodaal ontsloten regionale bedrijventerreinen

SCHOLEN

- ondersteunen van lokale verkeersveiligheidsacties (onder andere de verkeersweek)

3.5.3.4 Bijzondere aandachtspunten

Opstellen van de "milieutoets van het mobiliteitsbeleid"

PROJECTEN (BIJLAGE 1)

Voor de huidige planperiode worden 6 projecten uitgewerkt die een actief beleid op het vlak van mobiliteit gedurende de komende jaren extra moeten illustreren.

- project 40: brengen van gerichte informatie- en sensibilisatiecampagnes (week van vervoering, week van de zachte weggebruiker, markeren van fietsen, fietskeuring)
- project 41: veiliger maken van de schoolomgeving
- project 42: inventarisatie en gebruiksanalyse milieuvriendelijk stadswagenpark
- project 43: functionele uitbouw fietsstallingen
- project 44: uitvoeren van acties uit het mobiliteitsplan
- project 45: functionele uitbreiding bushokjes

3.6 ENERGIE

3.6.1 Algemene situering en beleidskader

3.6.1.1 Internationale en Europese afspraken

Afspraken om de klimaatsverandering te beperken, worden in de eerste plaats internationaal gemaakt. Het 'Kaderverdrag inzake Klimaatsverandering' (Rio, 1992) werd ondertekend door 154 landen. Het verdrag voorziet maatregelen om een stabilisatie van de CO₂-emissie tegen het jaar 2000 te bekomen t.o.v. het referentiejaar 1990. Op de klimaatsconferentie (Kyoto, 1997) werd het Kyotoprotocol ondertekend. In dit protocol verbinden 38 geïndustrialiseerde landen zich om in 2008-2012 hun totale broeikasemissies met gemiddeld 5,2% te reduceren t.o.v. het referentiejaar 1990. De Europese Unie heeft hiervoor een uitgebreide agenda inzake klimaatbeleid opgesteld en vaardigt almaar meer richtlijnen over energie uit (o.a. de vrijmaking van de energiemarkt, de openbare dienstverplichting, prioritair gebruik maken van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen of warmtekracht koppeling).

3.6.1.2 Het federale en Vlaamse beleid

In het kader van het Klimaatverdrag (Rio, 1992) inzake milieu en ontwikkeling en naar aanleiding van het Kyotoprotocol (1997) heeft België zich geëngageerd om in 2008-2012 de uitstoot te beperken met 7,5% ten opzichte van het referentiejaar 1990. In maart 2002 werd het nationale klimaatsplan 2002-2012 aangenomen, welke een bundeling van federale en gewestelijke klimaatsmaatregelen inhoudt. Op 28 februari 2003 keurde de Vlaamse regering het Vlaamse klimaatbeleidsplan 2002 - 2005 definitief goed.

In het kerntakendebat werd het beleid omtrent rationeel energiegebruik (REG) volledig toevertrouwd aan het gewestelijke bestuursniveau. Ook de gas- en elektriciteitsproductie, de vrijmaking van de energiemarkt en de uitbouw van decentrale energieproductie via hernieuwbare energiebronnen en warmtekrachtkoppeling is Vlaamse materie. De federale overheid is wel nog bevoegd voor ondermeer de energiefiscaliteit, het beleid inzake kernenergie, energielabeling en productnormering.

In februari 2003 keurde de Vlaamse regering het Vlaamse klimaatbeleidsplan 2002-2005 definitief goed. Hierin werden actieprogramma's uitgewerkt betreffende CO₂-arme elektriciteitsproductie en REG in de industrie, de huishoudens en de tertiaire sector. In uitvoering hiervan wordt een waaier van instrumenten ingezet zoals regelgeving, subsidiëring, certificaten en vrijwillige overeenkomsten. Voorbeelden zijn de energieprestatienormering voor woningen en het systeem van groene stroomcertificaten bij de elektriciteitsproductie.

Ook in haar milieubeleidsplan geeft de Vlaamse overheid aan dat zij de broeikasgassen in 2005 wil stabiliseren tot het niveau van 1990 om vervolgens de Kyoto-doelstellingen te behalen. Zij wil het aandeel groene stroom in de levering van elektriciteit doen toenemen tot 6% in 2010.

3.6.1.3 Gemeentelijke bevoegdheden

Om de energiebehoefte en de energieproductie op een duurzame wijze op elkaar af te stemmen, dient enerzijds rationeel te worden omgesprongen met energie en anderzijds de aanwending van hernieuwbare energiebronnen te worden aangemoedigd.

Rationeel energiegebruik (REG) is spaarzaam en efficiënt omgaan met energie, zonder comfortverlies, dikwijls met verhoogd comfort. REG moet een plaats krijgen in verschillende sectoren: huishoudens, industrie, transport,... Daarvoor is een beleid nodig dat twee sporen tegelijk volgt: het aanmoedigen van energiebesparing en het ontmoedigen van energiegebruik.

Windenergie, waterkracht en alle vormen van zonne-energie en biomassa putten hun energie-inhoud rechtstreeks of onrechtstreeks uit de zon. Men noemt ze 'hernieuwbaar' omdat ze zich steeds weer hernieuwen, dankzij die 'constante' zon. Ze gelden als 'onuitputtelijk', want het gaat niet om een bepaalde eindige voorraad. Hernieuwbare energie kan gebruikt worden in het huishouden, industrie en transport. De laatste decennia werden hiervoor doeltreffende technologieën ontwikkeld of bestaande technieken geoptimaliseerd. Op verschillende plaatsen in Vlaanderen worden deze technieken reeds toegepast voor de productie van warmte en/of elektriciteit.

Door het ondertekenen van de cluster energie van de samenwerkingsovereenkomst verbindt een gemeente zich ertoe een duurzaam gemeentelijk beleid te voeren o.a. betreffende zuinig energiegebruik.

Volgens de bepalingen van de samenwerkingsovereenkomst dient de stad Oudenaarde in overleg met AMINAL een actieplan op te stellen inzake het zuinig gebruik van energie. Dit plan bevat de maatregelen die de gemeente zal nemen tijdens de duur van deze subovereenkomst.

Het actieplan 'rationeel energiegebruik' (REG) is gebaseerd op het opstarten van een energieboekhouding en het uitvoeren van energie-audits voor bestaande en nieuwe gebouwen. Verder beschrijft dit actieplan de resultaten van de al uitgevoerde REG-acties en formuleert suggesties voor nieuwe REG-acties.

3.6.2 Beschrijving van de bestaande toestand

België slaagt er voorlopig niet in om de broeikasgasemissies te reduceren ten opzichte van 1990. Ze zijn integendeel tussen 1990 en 2002 met 14% gestegen. In Vlaanderen zijn de broeikasemissies voor meer dan 80% gerelateerd aan het energiegebruik. In 2002 hadden de sectoren industrie (26,1%) en energie (24,7%) het grootste aandeel in de totale broeikasgasemissie. Verkeer en vervoer kwam op de derde plaats (18%). Meer consumptie door meer huishoudens en de toenemende welvaart veroorzaakten eveneens een hoger gebruik van energiebronnen.

Om haar visie op vlak van energiebeleid te realiseren houdt de stad Oudenaarde voor haar belangrijkste gebouwen sedert 2001 een energieboekhouding bij. De verbruiken worden per gebouw maandelijks bijgehouden, ze worden geanalyseerd en kunnen op termijn gebruikt worden om energie-adviezen en besparingen te realiseren. Concreet worden de parameters elektriciteit-, gas- en waterverbruik gemeten.

3.6.3 Waar willen we naar toe?

3.6.3.1 Toekomstvisie

De gemeente zal zich mee inzetten om de Vlaamse, federale en internationale doelstellingen inzake energie en de beperking van het broeikas effect te bereiken. De klemtoon ligt op het stimuleren van rationeel energiegebruik en de inzet van hernieuwbare energie. De acties worden zoveel mogelijk gekaderd in het beleid inzake duurzaam bouwen en milieuvriendelijke mobiliteit.

De gemeente wil zelf het goede voorbeeld geven onder meer de uitbouw van een energiezorgsysteem voor alle gemeentelijke gebouwen.

3.6.3.2 Doelstellingen

- reductie van het eigen energieverbruik in de meest energie-intensieve gebouwen van de gemeente door middel van structurele aanpassingen
- stimuleren van rationeel energiegebruik en hernieuwbare energie bij eigen personeel en verschillende doelgroepen

3.6.3.3 Doorlopende projecten

ENERGIEZORGSYSTEMEN

Voortzetten van interne acties rond energiezorg en hernieuwbare energie, kaderend in het interne milieuzorgsysteem met ruime aandacht voor sensibilisatie en vorming van het personeel (project aardgasverwarming).

INFORMATIE EN SENSIBILISERINGSCAMPAGNE

- Sensibilisatie van huishoudens en (ver)bouwers via informatie, advies, info-avonden en gerichte campagnes (project sensibilisatie). Concrete tips om gezond te bouwen en verbouwen worden gegeven in de brochure "Gezond wonen?" waarin de mensen bewust worden gemaakt van hun bouwgedrag. Ook energiebesparende tips vindt men hier. Deze brochure kan digitaal geraadpleegd worden op www.milieuengezondheid.be
- Jaarlijkse deelname aan de 'maand van de energiebesparing' via diverse doelgroepgerichte acties (project sensibilisatie).

3.6.3.4 Nieuwe projecten

DE REALISATIE VAN EEN GEMEENTELIJK ENERGIEZORGSYSTEEM

In de meest energie-intensieve gebouwen van de gemeente zal een energiezorgsysteem opgezet worden. Het maandelijkse energieverbruik van de gemeentelijke gebouwen wordt nauwgezet bijgehouden en vergeleken met het verwachte (gemiddelde) verbruik (energieboekhouding) en tegen 2009 wordt voor alle stadsgebouwen een energieaudit uitgevoerd, welke leidt tot concrete besparingsmaatregelen en controleerbare effecten. Het energiezorgsysteem leidt tot eenvoudige ingrepen om onnodig energieverbruik te vermijden.

3.6.3.5 Projecten (bijlage 1)

Voor de huidige planperiode worden 4 projecten uitgewerkt die een actief beleid op het vlak van energie de komende jaren extra moeten illustreren.

- project 46: op punt zetten van gemeentelijk energiezorgsysteem
- project 47: nemen van gemeentelijke REG-maatregelen
- project 48: voorkeur geven aan aardgasverwarming
- project 49: voortzetten sensibiliseringscampagne van rationeel energiegebruik

4 DOELGROEPENBELEID EN GEBIEDSGERICHT BELEID

4.1 ALGEMENE SITUERING EN BELEIDSKADER

Een verstoring van het leefmilieu is het gevolg van menselijke activiteiten (industriële productie, verkeer, huishoudens, ...) die milieudruk veroorzaken. Indien men met succes de milieudruk in een gemeente wenst te verminderen dan is inzicht vereist in het aandeel dat de verschillende maatschappelijke activiteiten in het veroorzaken van het milieuprobleem hebben. Op hun beurt zullen activiteiten kunnen toegewezen worden aan bepaalde doelgroepen. Voorbeelden van doelgroepen zijn: landbouwers, gezinnen, scholen, industriële bedrijven, kleinhandel, enz. De milieuhinder vloeit voort uit de activiteiten die de respectieve doelgroepen uitoefenen, maar tezelfdertijd is de doelgroep in kwestie het best geplaatst om de hinder op te lossen.

In deze perceptie zijn doelgroepen belangrijke hoofdrolspelers in het milieubeleid: doelgroepen worden gezien als noodzakelijke partners voor de oplossing van de milieuproblemen. Een echte doorbraak in de implementatie van het milieubeleid kan er alleen komen met de medewerking van de veroorzakers van de milieuproblemen. Het is dan ook van essentieel belang dat het milieubeleid gedragen wordt door de verschillende groepen tot wie het milieubeleid zich richt.

In de samenwerkingsovereenkomst tussen het Gewest en Gemeenten en Provincies 'Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling' worden de volgende doelgroepen genoemd:

- De eigen gemeentediensten;
- De huishoudens (onder andere de subgroepen bouwers, tuinliefhebbers, huisvrouwen en -mannen en toeristen en reizigers);
- Bedrijven en handelaars, met onder andere:
 - De bouwsector;
 - De landbouwsector;
 - Horeca en toerisme;
 - Industrie + KMO's;
- Scholen;
- Verenigingen (o.a.: jongerenverenigingen, vrouwenverenigingen, sportverenigingen, socio-culturele verenigingen, seniorenverenigingen en milieuverenigingen).

Oudenaarde heeft de cluster doelgroepenbeleid en gebiedsgericht beleid **niet** onderschreven. Voor het gebiedsgericht beleid wordt verwezen naar de cluster natuur en meer in het bijzonder de landinrichtingsprojecten Heurne, Neerwelden en Bos 't Ename, de ontwikkeling en beheer van Meerspoort Noord en relict De Vesting.

4.2 ACTIEPLAN

In **bijlage 2** wordt een overzicht gegeven van de geplande projecten per cluster voor de volledige planperiode. De relatie met de doelgroepen wordt aangegeven dmv. een X in het respectievelijke vak van de kolom doelgroepen.

De gemeente Oudenaarde wil tijdens de planperiode instappen in het project "de bedrijfsvriendelijke gemeente" waarin de uitbouw van goede en efficiënte communicatiemomenten en structuren tussen de gemeentebesturen en het bedrijfsleven centraal staan.

5 LITERATUURLIJST

- Aminal afdeling Water, VMM: Code van goede praktijk voor duurzaam lokaal waterbeleid
- Anoniem (2001). Samenwerkingsovereenkomst Vlaams Gewest – gemeenten. Contracttekst 2002-2004.
- Anoniem (2004). Jaarverslag werking Gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur voor 2003.
- Bond Beter Leefmilieu: Gemeentelijke handleiding voor Integraal Waterbeheer
- Gemeentebestuur Oudenaarde (2000-2004): milieujaarprogramma's.
- Ontwerp richtplan Leie en Schelde + kaartenatlas (VLM, oktober 1996)
- Landinrichtingsplan Heurne-eindvoorstel (VLM, januari 2000)
- Landinrichtingsplan Neerwelden (VLM, oktober 2002)
- Landinrichtingsplan Ename (VLM, oktober 2002)
- Chiropterologisch onderzoek in het Natuurinrichtingsproject Bos t' Ename (natuurpunt vleermuizenwerkgroep, december 2003)
- Beheerplan natuureducatief gebied 't Spei (Bestuur Infrastructuur Afd. Milieu stad Oudenaarde, februari 2002)
- Beheersie De Vestingen (Bestuur Infrastructuur Afd. Milieu stad Oudenaarde, november 1999)
- Erosiebestrijdingsplan Oudenaarde (Technum, mei 2004)
- Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (1999). Kader Gemeentelijk Milieubeleidsplan.
- Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (2004). Vlaams Milieubeleidsplan 2003-2007
- Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Handleiding energiezorg lokale overheden. 12 juli 2002.
- Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Ideeën voor energiezuinig te wonen.
- Milieubeleidsplan Oost-Vlaanderen (2000-2004, september 2001).
- Milieubeleidsplan Oost-Vlaanderen (2005-2009, vastgesteld door de provincieraad op 21/4/2005).
- Vanderstadt H. (2003) Gemeentelijk Waterbeheer in het buitengebied. – Handleiding voor een trendbreuk. Ecobooks, 2003.
- Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan Oudenaarde (1999)
- Mobiliteitsplan Oudenaarde (groep planning, augustus 2002)
- Jaarlijks voortgangsrapport gemeentelijk mobiliteitsplan (digitaal)
- Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan Oudenaarde (Groep planning, april 2004).

BIJLAGEN

Bijlage 1: Projecten per cluster

Bijlage 2: Relatie projecten versus doelgroepen